

Aprendre en temps d'incertesa

Published by [Interacció](#) [1] on 01/10/2018 - 08:34 | Last modification: 16/06/2026 - 08:02

Les institucions educatives van néixer en un món que valorava l'estabilitat, la continuïtat i la transmissió de coneixements consolidats. Avui, en canvi, bona part de les nostres experiències estan marcades per la velocitat dels canvis tecnològics, la fragilitat de les trajectòries laborals i la necessitat d'adaptar-nos constantment a contextos nous. En aquest escenari, la pregunta ja no és només què hem d'aprendre, sinó com podem continuar aprenent.

Una de les aportacions més influents de Zygmunt Bauman va ser descriure les societats contemporànies com a societats marcades per la fluïdesa. Les relacions personals, les trajectòries professionals, els sistemes de valors i les formes de participació social es transformen amb una rapidesa que dificulta la construcció de referents duradors. El canvi deixa de ser una excepció per convertir-se en una condició permanent.

Aquest diagnòstic afecta directament l'educació. Si el coneixement es transforma constantment i la informació circula de manera instantània, quin paper han de tenir les institucions educatives? La qüestió no és menor. Bauman advertia que encara estem aprenent a viure en un món saturat d'informació i que, paral·lelament, hem d'aprendre a preparar les generacions futures per habitar-lo.

Acceleració, mobilitat, incertesa i connectivitat. Alguns dels processos que han modificat les condicions en què aprenem, treballem i participem en la vida cultural.

La resposta de Bauman no consisteix a rebutjar les tecnologies digitals ni a idealitzar formes educatives del passat. El seu advertiment apunta en una altra direcció: el risc de convertir l'educació en un producte més dins la lògica del consum. En un context dominat per la novetat permanent, els aprenentatges poden acabar valorant-se només per la seva utilitat immediata, mentre es debilita la capacitat de reflexió, de judici i de construcció d'una mirada pròpia sobre el món.

Des d'aquesta perspectiva, educar no significa únicament adquirir competències tècniques. Significa també desenvolupar la capacitat d'interpretar contextos complexos, generar criteri i participar activament en la vida democràtica. L'aprenentatge apareix així com una condició indispensable perquè les persones puguin comprendre el seu entorn i intervenir-hi col·lectivament.

El debat no és si l'educació ha de canviar, sinó si els canvis responen a una ampliació de les capacitats humanes o a les exigències d'un mercat cada vegada més accelerat.

En aquest punt, Bauman recupera una idea especialment suggeridora: la necessitat de passar d'una educació basada en la repetició de coneixements a formes d'aprenentatge capaces de revisar els seus propis marcs de referència. Aprendre no seria només assimilar informació, sinó desenvolupar la capacitat de qüestionar allò que sabem, reformular preguntes i reconstruir coneixements davant de situacions noves.

La pregunta continua sent plenament vigent: com s'educa per a la incertesa? Potser la resposta no es troba en acumular més informació, sinó en construir espais que afavoreixin la cooperació, la reflexió i l'aprenentatge compartit. Richard Sennett recordava que els espais esdevenen humans quan faciliten les interaccions obertes i la col·laboració. La cultura i l'educació comparteixen precisament aquest repte: crear les condicions perquè les persones puguin interpretar conjuntament un món cada vegada més complex.

Aquesta és també una de les qüestions que travessa [Interacció18](#) [2]. Si la cultura és una forma de transmissió de l'experiència humana i l'educació una manera de renovar-la, la pregunta central no és com conservar certes, sinó com generar les capacitats necessàries per habitar un futur que encara no coneixem.

Referències

Bauman, Z., i Mazzeo, R. (2013). *Sobre la educació en un mundo líquido: conversaciones con Riccardo Mazzeo*. Barcelona: Paidós.

Sennett, R. (2011). *Humanism*. *Hedgehog Review*, 13(2), 21-30.

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: educació i cultura

Tags: pensament cultural

Tags: valor públic de la cultura

Tags: participació cultural

Tags: estudis socials de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/educacio-liquida>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/categories-dapunts/activitats-interaccio/interaccio-jornades/interaccio-2018>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7765>